

PHOTOGRAPHY FROM PAST TILL TODAY

The historical past of the art of photography is handled in this study. Following the first studies on photography, the first photography exhibitions are dealt with. Besides, differences between photography and picture are included in the present study. The state of the art of photography which indicate the realities to day besides a rich narrator constitutes another part of this study.

Key Words: Photographs, the history of photographs, todays photographs

Anahtar Kellmeler: Fotoğraf, fotoğrafın tarihi, günümüzde fotoğraf

Niepce, fotoğraf tarihinin ilk fotoğrafını 8 Aralık 1827 tarihinde İngiltere'deki Royal Society'ye bildirdi. Gerek bu fotoğraf gerekse daha önceki fotoğraflar güneş ışığı ile elde edildiğinden "Heliography" olarak adlandırılır.

Genelde 1826 yılı fotoğrafın başlangıcı olarak alınmaktadır. Fakat bazılarına göre Niepce'in çalışmalarından farklı olduğuna inandığı ve "Daguerreotype" adını verdiği yöntem, Fransız Bilimler Akademisi ile Güzel Sanatlar Akademisi'nin 19 Ağustos 1839'daki ortak toplantısında, Bilimler Akademisi Sekreteri François Arago tarafından açıklandı. Hâlbuki Hippolyte Bayard 1837 yılından beri kâğıt üzerinde fotoğraf elde etmekteydi.

Daguerreotype'in resmen kabulünden bir ay önce 30 adet fotoğrafı ile ilk fotoğraf sergisini açmıştı. Bu dönemde olduğu gibi her dönemde de düş kırıklığı yaşanabiliyor ve adil olmayan davranışlarla karşılaşılıyordu.

Yukarıdaki tarihlere baktığımız zaman, bir sanat dalı için çok kısa sayılan bu süreçte, fotoğraf hızla gelişerek günlük yaşantımızdan sanata, tarihsel izleme biçimlerinden bilimsel çalışmalara kadar pek çok alanda gelişti. Fotoğraf sanatsal bir nitelik kazanarak genellikle günümüze ağırlığını koydu. Hâlbuki karanlık kutu "Camera Obscura Stenope" Rönesans devrindeki sanatçılar tarafından resimde perspektif kullanılmaya başlanınca bulunmuştu. Böylece, ışığın girdiği ufak bir delik aracılığı ile karanlık kutunun öbür ucunda konunun ters çevrilmiş bir görüntüsü görülebiliyordu.

Fotoğraf önceleri resim sanatı açısından bazı kuşuklara neden oldu ise de daha sonra-

* Prof. Dr. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf Bölümü

ki teknik gelişimler, meslek türlerinin artması ve mesleklerde branşlaşmalar, fotoğrafın başlı başına bir dal haline gelmesine yardımcı oldu. Fotoğrafın bu denli bir kişilik ve değer kazanması, ondan yararlanılma yollarının çok akıllıca ve bilinçli biçimlerde araştırılması ile gerçekleşti.

Fotoğraf ile resmi karşılaştırdığımızda, fotoğrafın resim karşısındaki gücü onun gerçeklik ile kurduğu ilişkisindedir.

Gerçeklik kimi zaman nesnel bir gerçekliği tanıyan bir tutum, kimi zaman da bir anlatım yolu ya da bir yöntem olarak tanımlanır.

Gerçeklik insanın yaşantı ve anlayış yeteneğiyle sanatçının bireysel ve toplumsal görüşünü belirler. Yapılan iş gerçeklikle hayal gücünü birleştirir. Fotoğraf zengin bir anlatım dili olmasının yanı sıra gerçeği de ortaya koyar. Fotoğraf yardımı ile pek çok duygu, düşünce veya mesajı farklı teknikler kullanarak insanlara ulaştırabiliriz. Estetik ölçüler ise bu uğraşta sadece yardımcı olurlar. Çünkü fotoğraf fiziksel bir kayıttır. Resim ressamın yorumudur. Başlangıçta her ne kadar fotoğraf, gerçeğin mekanik aracılık ile yeniden sunumudur diye tanımlansa da, fotoğraf gerçekleri kaydederken, fotoğrafı çeken kişinin alt yapı birikiminin sonucu olan, kişisel görüşü de çekmiş olduğu karenin içindedir. Sonuçta, çeken kişinin yorumu da vardır.

1903 tarihinde Alfred Stieglitz'in yayımladığı "Camera Work" dergisinde, fotoğraf için E. Steichen şöyle yazar: "Aslında her fotoğraf başından sonuna sahtedir. Pratik olarak üzerinde oynanmamış gibi bir özellikten uzak bir fotoğrafın çekilmesi mümkün değildir." Çünkü fotoğrafın teknik açıdan pek çok olanakları vardır. Örneğin objektif seçimi pozlandırma sırasında değişik uygulamalar ve karanlık odada banyo ve fotoğraf kağıdı seçimi v.b. Bunlar uygulandığı zaman sonuçtaki görsel anlatım da tamamen değişik olacaktır.

Fotoğrafın görsel bir dil olduğuna inanan bir kişi olarak; doğru bilgi doğru sonuç verirken çekilen fotoğraf izleyiciye de doğru bilgileri yansıtacağından, onlarla iletişim kuracaktır.

Fotoğraf ilk çalışmalarda, bazı konuların belgelenmesi, daha sonraları ise, anıların yaşatılması için bir araç olarak kullanılmış, böylece tarihsel bir kuşku ile çalışmalar geliştirilmiştir. Tarihsel olayların, genellemelerinin fotoğraf ile gerçekleşmesi, birdenbire önem kazanmasına neden olmuştur.

Böylece iletişimdeki anlatım güçlüğü, ortadan kalkarken, foto muhabirliği önem kazanmıştır. Bundan yararlanan basın, daha ilgi çekici sayfalar düzenlemiştir. Böylece, toplum bu değerlerden yararlanarak, bu gününü yarıya aktarmayı ya da bu gününü yarıya yaşamayı düşünerek konuya ilgi ile eğilerek, olanakları içerisinde her fırsatta kendisi-

ni belgelemeye çalışmıştır.

Sinema, televizyon gibi geniş kitlelere dönük, görsel iletişime neden olan ve bunların temelini oluşturan fotoğraf, yavaş yavaş sanatsal yapıtlarla dikkatleri çekmeye başlarken, tutucu düşünceler etkisi ile "fotoğraf sanat değildir" kanısı ortaya çıkmıştır. Bu kanı giderek tartışmaya dönüşmüş, sanat olduğunu savunan gurup bireylerinin yapıtları ile kendilerini savunmaları, ağırlıklarının kabul edilmelerine yardımcı olmuştur. Giderek gelişen bu sanatsal kuşku, kendisini kabul ettirmiş ve fotoğraf sanatçıları daha yetkin yapıtlar vermeye zorlamıştır.

Artık günümüzde fotoğrafın sanat olup olmadığı konuşulmuyor. Çünkü uzun tartışmalar sonucu bunun gereksizliği saptanmıştır. Bugün artık fotoğraflarda sanatsal veriler tam anlamı ile verilmekte ve bu değerler üzerinde bilinçli olarak önemle durulmaktadır.

Fotoğrafın diğer bir boyutu ise endüstri fotoğrafıdır. Tüketim ekonomisinin hızla geliştiği günümüzde fotoğrafın grafik boyutlar içerisinde değer kazanması ve yorumlanması endüstri fotoğrafçılığına geçiş sağlamış ve reklâmcılık kendisini fotoğraftan soyutlayamaz bir duruma gelmiştir. Endüstri fotoğrafçılığının güncelliği sanatsal kuşkuyu ve rekabeti ortaya çıkartarak gerek teknik gerekse estetik açıdan çok daha kalite ve titizlik örneği yapıtlara ulaşmıştır.

Eskiden, belgesel fotoğraf için olayları, kusursuz bir doğrulukla yorumlayarak aktarabilen tek sanat dalıdır, diyebiliyorduk. Genel kanı olarak da, sanatçının kendi yorum anlayışı ve doğayı kendi dünya görüşü çizgisi üzerinde değerlendirmesi fotoğraflarına öznel değerler getirir, diye tanımlarken günümüzde yerini alan ve güncel konu olan sayısal (dijital) fotoğraf bütün bunları değiştirmektedir.

1839 yılına kadar insanoğlu, heykel, resim ve baskı sanatlarıyla ilgileniyordu. Hâlbuki günümüze kadar hiçbir sanat dalında görülmeyen bir hızla fotoğraf, değişik aşamalar geçirdi. Örneğin sinema sanatı, insan sağlığı için pek çok değişik hizmette bulundu. İnsan vücudunda dolaşabilen flaşlı çok küçük fotoğraf makineleri üretildi.

Uzayın detayını görebilmek için çok büyük mercekler sistemi ile hayal olan görüntüler elde edildi. Şimdiye kadar büyük deneyimler sonucu elde edilen film bir kenara bırakılarak filmsiz dijital fotoğraf makineleri geliştirildi. Çekilen fotoğraflar uydu aracılığı ile bir kıtadan diğer kıtaya anında gönderilebiliyor.

Bütün bunların yanı sıra fotoğrafı "teknik ve estetiğin buluşması" diye tanımlarsak, "fotoğrafın üzerinde oynanarak fotoğrafın yeniden yaratılması" yöntemine acaba yeni bir isim mi bulmak gerekir?

Bu sorunun yanıtı için sayısal fotoğrafın tanımı ile başlamak gerekir. Çünkü genelde "sayısal fotoğraf" demek dijital fotoğraf makinesi ile çekilen fotoğraf anlamına geliyor. Hâlbuki bu bence yanlış, çünkü sayısal fotoğraf, çekim sonrasında bilgisayar aracılığı ile yapılan "görüntü işleme"dir. İster geleneksel yöntemle çekilmiş olsun ister dijital fotoğraf

makinesi ile bilgisayara aktarılan görüntüde aynı işlemler yapılabilir. En önemli nokta, bu işlemin yapılabilmesi için konu hakkında doğru bilgiye sahip olmak gerekir. "Bilgisayar ortamında yapılan sayısal fotoğraf, geleneksel fotoğrafın yerine geçecek" şeklinde düşünmek yanlıştır. Sadece, kimyasal fotoğrafı tamamlayan ve zaman kaybını ortadan kaldıran bir teknolojik gelişme olarak görülmelidir.

Hâlbuki ister dijital ister analog fotoğrafın alt yapısı olan tekniği öğrenmek temel ilkelere birisidir. Tekniği öğrenmeden ve uygulamadan doğru fotoğraf üretilemez. Estetik ise fotoğrafın üst yapısını oluşturur. Çünkü fotoğraf çok aşamalıdır. Sadece deklanşöre basmak yeterli değildir. Çünkü fotoğraf üretilir. Dikkat edilecek nokta kaliteli üretimdir.

Genelde, dijital fotoğrafa yeni başlayan kişiler aynı anda bilgisayarla çalışmaya da yeni başlıyor. Alt yapı, bilgi donanımı olmadığı zaman üretilen işler de yozlaşmış oluyor.

Çok küçük olan dijital fotoğraf makineleri, gözlemediğim kadarı ile tekrar büyümeye ve film kullanan analog fotoğraf makinelerinin boyutlarına ulaşmaya başladı. Henüz bu teknoloji için kesin bir şey konuşmamak gerekir. Çünkü her bir yeniliğe karşı önce bir tepki uyanır. Bu da çok normaldir. Bu olayı zamana bırakmak doğru olacaktır. Kanımca yeni teknoloji bilgili ve bilinçli kullanıldığı zaman olumlu ve başarılı olacaktır.

